

§ 5 i den gældende bekendtgørelse om fri proces er en ganske tilsvarende adgang til, når betingelserne i øvrigt er opfyldt, af de nævnte grunde (ganske særligt behov for bistand eller ekstraordinært store sagsomkostninger) at meddele fri proces, selv om ansøgerens indtægtsgrundlag overstiger indtægtsgrænserne. Denne adgang til under visse betingelser at dispensere fra de økonomiske betingelser videreføres som en del af den generelle dispensationsbestemmelse i den foreslåede § 329, der således i disse situationer forudsættes administreret på samme måde som § 5 i den gældende bekendtgørelse om fri proces.

Forslaget giver som nævnt endvidere mulighed for efter omstændighederne at give fri proces til en erhvervsmæssig sag. Dette er i overensstemmelse med gældende ret.

Hvis Folketingets Ombudsmand i medfør af § 23 i lov om Folketingets Ombudsmand har henstillet, at der meddeles fri proces i anledning af forhold, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, vil der normalt uden videre skulle gives fri proces. Dette er også i overensstemmelse med gældende ret.

Med lovforslaget foreslås, at det som udgangspunkt skal være en betingelse for at få fri proces, at ansøgeren ikke har en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger ved sagen, jf. forslaget til § 325, stk. 1. Denne betingelse gælder ikke, når fri proces meddeles i medfør af den foreslåede § 329. Endvidere forudsættes det, at der, når betingelserne for fri proces i øvrigt er opfyldt, med hjemmel i den foreslåede § 329 dispenseres fra kravet om, at ansøgeren ikke er dækket af en retshjælpsforsikring, såfremt det er åbenbart, at omkostningerne ved sagen ikke kan holdes inden for forsikringens maksimum, og sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde denne overskridelse af forsikringens maksimum. I givet fald foretages en sædvanlig vurdering af de øvrige betingelser for fri proces, herunder i givet fald om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces. Meddeles fri proces, betaler statskassen i denne situation forlods andre udgifter end salær og godtgørelse til den beskikkede advokat, men har regres mod forsikringsselskabet, i det omfang forsikringen dækker, jf. den foreslåede § 335. Salær og godtgørelse til den beskikkede advokat betales i første række af forsikringsselskabet, i det omfang forsikringen dækker, jf. forslaget til § 334, stk. 6.

Kompetencen til at give fri proces efter § 329 foreslås ligesom efter gældende ret henlagt til justitsministeren (Civilstyrelsen).

Som noget nyt foreslås det imidlertid, at Civilstyrelsens afslag på fri proces skal kunne påklages til

Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget, jf. 3. pkt.

Civilstyrelsens afslag på fri proces vil skulle oplyse om klageadgangen og klagefristen.

Der foreslås ikke nogen loyregel om behandling af klager, der indgives for sent, men Procesbevillingsnævnet vil efter almindelige principper om klagefrister kunne behandle en klage, der indgives for sent, hvis forsinkelsen er undskyldelig. En forsinkelse kan navnlig være undskyldelig, hvis der ikke er givet behørig klagevejledning.

Det bemærkes, at hvis der foreligger væsentlige, nye oplysninger, vil ansøgeren kunne indgive en ny ansøgning om fri proces, selv om klagefristen er udløbet, og uanset om Procesbevillingsnævnet efter påklage har stadfæstet Civilstyrelsens afslag på fri proces.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 330

Bestemmelsen bemyndiger justitsministeren til at fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om fri proces og om de oplysninger, som ansøgeren skal meddele. Bestemmelsen viderefører retsplejelovens § 331 a, 1. pkt.

Til § 331

Bestemmelsen angår virkningerne af fri proces. Bestemmelsen viderefører retsplejelovens § 332 uændret alene med en redaktionel ændring af stk. 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 332

Bestemmelsens *stk. 1* angår forholdet mellem fri proces og reglerne om sagsomkostninger. Bestemmelsen viderefører med nogle redaktionelle ændringer og præciseringer den gældende regel i retsplejelovens § 334.

Det foreslås, at retten skal træffe afgørelse om betaling af sagsomkostninger, som om der ikke var givet fri proces, jf. 1. pkt. Ved afgørelsen af, om en part skal betale sagsomkostninger, og om der i givet fald skal betales fulde eller delvise sagsomkostninger og med hvilket beløb, skal der således slet ikke tages hensyn til, at en eller flere parter har fri proces.

Ligesom efter den gældende § 334 skal der ved udmålingen af sagsomkostninger også medtages et skønsmæssigt fastsat beløb svarende til de retsafgifter, der efter sagsgenstandens værdi skulle have været betalt, jf. § 331, stk. 1, nr. 1 – naturligvis forudsat at de pågældende udgifter til retsafgifter ville have ind-